

Josep M. Sanmartí

DES D'EL RETIRO

La feblesa de l'oposició

Més que la innocència política del vice-president Alfonso Guerra en relació a l'escàndol protagonitzat pel seu germà Juan, el debat del dia 1 de febrer al Congrés de Diputats va palesar la feblesa de l'oposició, i molt especialment del Grup Popular. Després de tant d'enrenou informatiu i polític Alfonso Guerra va fer el que tothom esperava que faria. Va negar qualsevol mena de vinculació no solament amb activitats fraudulentas, sinó amb simples gestions de caire privat, i va demanar proves de les acusacions que li feia l'oposició. I a continuació va fer servir el seu arxiu negre per a indicar que els que més criden també han fet tràfic d'influències o coses que se li assemblen i va embolicar tant la troca que al final es parlava més dels afers dels altres que no del seu. Una tàctica molt vella, que Nicolás Sartorius va definir molt exactament com la del calamar. El problema és que l'oposició li va fer el joc. Llevat de Miquel Roca i en menor grau el PNB i el CDS.

Quan Guerra va afirmar que ell no sabia res dels tripijocs del seu germà, l'oposició fou incapaç d'arraconar-lo ensenyant-li proves contundents de les seves vinculacions. Si només tenien retalls de diari, ¿per què el PP i IU van jugar tan fort en aquest afer? L'assumpte té tot l'aspecte d'una bandarrada de Juan Guerra, però Alfonso Guerra tenia una defensa molt fàcil: "demostrin-ho". I ningú va provar res del que tothom sap o imagina.

Però el vice-president no es va limitar a aquesta defensa de trinxera, i, parlamentari experimentat, hàbil i sense massa escrúpols, va contraatacar i va posar en dificultats els seus acusadors sense haver de demostrar la seva innocència política. Com que l'oposició l'acusava de tràfic d'influències, Guerra només li va cladre traure unes quantes cartes de personalitats de l'oposició demanant tractes de favor per ridiculitzar les seves denúncies. Els populars es van posar neguitosos i amb les seves rèpliques van acabar d'enredar-ho fent-li el joc al vice. També IU s'emportà l'lenya, quan Eduard Martín Toval,

portaveu del PSOE, va citar unes sentències judicials que tillen de "falsedat palesa" unes denúncies electorals a Múrcia i n'arxiven unes altres. Que el debat no va agradar els acusadors de Guerra ho demostra la seva intenció de continuar-lo durant les setmanes vinents.

La pregunta sense resposta és per què no van intervenir els líders de l'oposició (excepte Miquel Roca), si creien que tenien agafat Alfonso Guerra pel ganyot. I si no el tenien atrapat, per què es van arriscar tant. Possiblement els grups més crítics comptaven que la pressió exterior esdevindria tan insuportable que, forçat pels seus companys de partit molts dels quals són adversaris, el vice-president es veuria obligat a dimitir. Un altre cop, però, el PSOE s'ha mostrat en aquest moment difícil com un bloc sòlid i que dóna suport decidit als seus caps. Els errors garrafals dels seus adversaris i un parell de trucs parlamentaris van ser suficients per superar el contratemps amb una certa comoditat. Per exemple, no s'explica que el PP no coordinés la seva acció amb altres minories, i que es deixés caçar per Guerra, que el presentà com una marioneta dels comunistes. Finalment Felipe González en va tenir prou fent una breu i contundent declaració de suport al seu lloctinent per donar-li una cobertura de respectabilitat i de crèdit polític. L'endemà el govern donava la discussió per tancada.

Ara bé, al marge de les anècdotes del debat l'afer ha deixat petges serioses en la vida política espanyola. No es pot negar en primer lloc que, vulgues o no, la imatge política d'Alfonso Guerra n'ha sortit seriosament tocada. La seva fama de polític dur i sense manies, però econòmicament honest s'ha acabat. A partir d'ara és tan sospitós com qualsevol altre i seria difícil trobar algú que no cregui que el seu germà ha fet una fortuna a la seva ombra, tant si ho sabia com si no. Per això, des d'ara haurà d'anar amb peus de plom perquè la relliscada més petita el podrà, si es pot demostrar.

En segon lloc, hi ha indicis per pensar que

En el centre Juan Guerra, baix, Jose Rodríguez

el govern està disposat a engegar una ofensiva legal contra els mitjans de comunica-

de la Borbolla i a la dreta, Alfonso Guerra.

ció, els veritables protagonistes d'aquest escàndol. De moment, ja ha denunciat al

Fiscal de l'Estat unes informacions del diari madrileny *El Mundo*, i basant-se en excès-

sos certs ha demanat als professionals que s'autorregulin. Garrotada i pastanaga. Els portaveus governamentals diuen que s'està pensant en una fórmula a l'anglesa, és a dir, un pacte de cavallers entre els mitjans de comunicació principals per definir aquesta frontera tan difusa entre la llibertat d'informació i la calúnnia o la difamació. Si no, és segur que el govern prendrà alguna iniciativa legislativa en aquest sentit. La primera serà la de la clàusula de consciència, que permetrà als professionals resistir les pressions dels propietaris dels mitjans. En aquests moments no hi ha cap perspectiva d'un acord entre els propietaris de mitjans per arribar a aquesta autorregulació, tal com la vol el govern. Aquest, ja que ha perdut la batalla de la informació, sembla decidit a regular un sector que per salvatge que sigui és el dipositori d'un dels valors més essencials de qualsevol sistema democràtic.

Es pot dir, per tant, que l'afer Guerra derivarà en els mesos vinents en una batalla al voltant dels mitjans de comunicació, després que el govern consideri que l'aparició dels nous hagi "trencat l'equilibri" existent des dels temps de la transició. Els pocs mitjans sense dificultats econòmiques o empresarials que hi havia fins al 1988-89 podien ser influïts de diverses maneres pels poders públics, però l'ampliació brusca de la competència tant en la premsa com en els mitjans audio-visuals ha trencat els amables i familiars motlles existents des del 1975-76. És un procés semblant, per exemple, al de la banca.

No es pot passar per alt en aquest context la normalització de relacions entre el govern i els sindicats de classe i l'enfrontament entre aquests i la patronal, que creu que el pacte s'ha fet a costa de la seva butxaca i de la seva independència. Si el procés s'aprofundeix una mica més, el govern podrà recuperar una imatge de coherència que havia perdut i que tenia desconcertat una gran part del seu electorat. Un govern d'esquerres s'ha d'entendre amb sindicats d'esquerres, i ha de neguitejar la patronal. Altrament és el món al revés. És d'hora escara d'establir conclusions definitives sobre aquest procés, però també és cert que les bases d'una entesa estan posades i que en qualsevol cas la situació s'ha distès entre el PSOE i la UGT. Encara que sigui a costa de l'humor de la CEOE.